

Note 5 - Kapitaldekning og kapitalstyring

Finansdepartementet fastsatte 22. august 2014 endringer i forskrifter om kapitalkrav med virkning fra 30. september 2014. Gjennom forskriftsendringene er gjeldende norsk regelverk tilpasset EUs nye kapitalkravsregelverk (CRR/CRD IV-regelverket). Dette regelverket er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen, men de viktigste bestemmelsene er tatt inn i finansieringsvirksomhetsloven og verdipapirhandeloven. Lovverket trådte i kraft fra 1. juli 2013, og innebærer at minstekrav til ren kjernekapital vil øke gradvis frem til 1. juli 2016.

Per 31. desember 2014 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent og kravet til systemrisikobuffer 3 prosent. Systemrisikobufferen økte med 1 prosentpoeng fra 1. juli 2014. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er på 10 prosent. Per 30. juni 2015 vil motsyklisk bufferkrav på 1 prosentpoeng bli gjort gjeldende. Samlet minstekrav til ren kjernekapital blir da 11 prosent.

Norske myndigheter har valgt å videreføre Basel I-gulvet som et gulv på beregningsgrunnlaget.

SpareBank 1 SMN benytter interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. I juni 2013 søkte banken om overgang til Avansert IRB for de foretaksporteføljene som i dag rapporteres etter IRB Foundation.

De mest sentrale endringene i forbindelse med nytt regelverk implementert fra 30. september 2014:

- Fradrag i ansvarlig kapital vil primært redusere ren kjernekapital, mens man tidligere foretok justering med 50/50-fordeling mellom ren kjernekapital og tilleggskapital
- Endringer i fradrag for eierandeler i andre finansinstitusjoner. Det skilles mellom vesentlige og ikke vesentlige eierandeler, og fradragene skal tas i samme kapitalklasse som det instrumentet man eier tilhører. Grensen for fradrag for eierandeler i andre finansinstitusjoner heves fra 2 prosent av den andre institusjonens ansvarlige kapital til nå 10 prosent eierskap. Fradragene er begrenset til 10 prosent av egen ren kjernekapital, og alt under 10 prosent inngår i beregningsgrunnlaget. Tidligere kapitaldekningsreserve bortfaller
- Utsatt skattefordel relatert til midlertidige forskjeller innenfor 10 prosent av egen ren kjernekapital skal nå ikke gå til fradrag, men i stedet risikovektes med 250 prosent. Utsatt skattefordel over 10 prosent går til fradrag i ren kjernekapital
- Sum av utsatt skattefordel og vesentlige eierandeler som ikke blir tatt til fradrag i ren kjernekapital, kan i sum ikke utgjøre mer enn 17,65 prosent av egen ren kjernekapital
- Innføring av Additional Value Adjustments (AVA-fradrag) - krav om forsvarlig verdsettelse
- Innføring av Credit Value Adjustment (CVA) for derivatposisjoner
- Endringer i regler for risikovekting av eksponeringer på ratede OMF'er og ratede institusjoner skal nå risikovektes etter den aktuelle institusjonens egen rating

I forbindelse med endrede krav til betingelsene for fondsobligasjoner, vil de fondsobligasjonene som ikke tilfredsstillter de nye kravene over tid ikke kunne telle med som øvrig kjernekapital. Obligasjonene vil være gjenstand for en nedtrapping med 30 prosent i 2015 og 10 prosent deretter. SpareBank 1 SMN hadde per 31. desember 2014 450 millioner kroner i fondsobligasjoner som vil være gjenstand for nedtrapping. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens rene kjernekapitaldekning faller under 5,125 prosent.

Fra andre kvartal 2013 er beregningsmetode på operasjonell risiko endret fra basismetode til sjablongmetode for morbank. På konsern beregnes fortsatt datterselskaper etter basismetoden.

Sammenligningstall er ikke omarbeidet.

Morbank			Konsern	
2013	2014	(mill. kr)	2014	2013
2.597	2.597	Egenkapitalbevis	2.597	2.597
-0	-0	- Egne egenkapitalbevis	-0	-0
895	895	Overkursfond	895	895
2.496	3.122	Utjevningfond	3.122	2.496
3.276	3.619	Grunnfondskapital	3.619	3.276
227	292	Avsatt utbytte	292	227
124	160	Avsatt gaver	160	124
195	139	Fond for urealiserte gevinster	148	206
-	-	Annen egenkapital	1.620	1.354
-	-	Minoritetsinteresser	72	67
9.811	10.824	Sum balanseført egenkapital	12.524	11.242
-447	-447	Utsatt skattefordel, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-566	-582
-	-	Andel av fond for urealiserte gevinster i tilknyttede selskap	120	98
-352	-452	Fradrag for avsatt utbytte og gaver	-452	-361
-401	-	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-	-106
-240	-	50 % fradrag forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-	-214
-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-	-595
-	-	Minoritetsinteresser bokført i annen egenkapital	-72	-
-	-	Minoritetsinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	35	-
-109	-4	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	-	-107
-	-31	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-45	-
-	-325	Positiv verdi av justert forventet tap etter IRB-metoden	-419	-
-	-	Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-451	-
8.262	9.565	Sum ren kjernekapital	10.674	9.374
1.431	1.449	Hybridkapital	1.716	1.615
-	-	Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-9	-
9.693	11.014	Sum kjernekapital	12.382	10.989
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
-	-	Fondsobligasjon, hybridkapital utover 15 %	-	31
1.873	1.906	Ansvarlig kapital	2.598	2.313
-401	-	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-	-106
-240	-	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-	-214
-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-	-595
-	-43	Direkte, indirekte og syntetiske investeringer i selskaper i finansiell sektor	-43	-
1.231	1.864	Sum tilleggskapital	2.555	1.428
10.924	12.878	Netto ansvarlig kapital	14.937	12.417
		Minimumskrav ansvarlig kapital		
1.573	1.632	Engasjement med spesialiserte foretak	1.887	1.573
1.478	1.331	Engasjement med øvrige foretak	1.371	1.479
363	829	Engasjement med massemarked eiendom	1.280	628
70	149	Engasjement med massemarked SMB	159	74
28	49	Engasjement med massemarked øvrig	51	33
1.157	1.111	Egenkapitalposisjoner IRB	0	-
4.669	5.102	Sum kredittrisiko IRB	4.748	3.787
224	397	Gjeldsrisiko	397	224
8	-	Egenkapitalrisiko	1	10
-	-	Valutarisiko	0	-
297	292	Operasjonell risiko	416	398
560	849	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	1.971	2.151
-67	-	Fradrag	-	-119
-	42	Risiko for svekket kredittverdighet for motpart (CVA)	92	-
-	-	Overgangsordning	-	316
5.690	6.682	Minimumskrav ansvarlig kapital	7.625	6.767
71.130	83.523	Beregningsgrunnlag	95.317	84.591

	3.759	Minimumskrav ren kjernekapital, 4,5 %		4.289
		Bufferkrav		
	2.088	Bevaringsbuffer, 2,5 %		2.383
	2.506	Systemrisikobuffer, 3,0 %		2.860
	4.594	Sum bufferkrav til ren kjernekapital		5.242
	1.212	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav		1.143
		Kapitaldekning		
11,6 %	11,5 %	Ren kjernekapitaldekning	11,2 %	11,1 %
13,6 %	13,2 %	Kjernekapitaldekning	13,0 %	13,0 %
15,4 %	15,4 %	Kapitaldekning	15,7 %	14,7 %